

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

МАКРОЕКОНОМІКА

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

дисципліни спеціалізації

підготовки бакалаврів
(рівень вищої освіти)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку)

спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)

Навчальна програма з дисципліни «Макроекономіка» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», ІХ с. (денна форма навчання).

Розробники:

Гуль І.Г., к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту

Завидівська О.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від “27” грудня 2018 року № 7

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (Павленчик Н.Ф.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету туризму
Протокол від “   ” _____ 2019 року №

Голова _____ (Холявка В. З.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань – 07 «Управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є закономірності, що характеризують розвиток економічних систем на макроекономічному рівні, визначення механізмів державного регулювання та факторів економічного зростання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Регіональна економіка», «Мікроекономіка», «Основи підприємницької діяльності», «Економіка та фінанси підприємств», «Міжнародні економічні відносини».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи макроекономіки. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.

Змістовний модуль 2. Економічні функції держави.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою дисципліни є засвоєння студентами системи економічних знань, на яких базується сучасний макроаналіз; набуття навичок дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання.

1.2. Завдання дисципліни полягають у вивченні ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- предмет і метод макроекономічної науки;
- основні показники та індикатори макроекономічного розвитку;
- базові моделі рівноваги,
- механізм складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної тощо.

вміти:

- враховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
- за результатами аналізу законодавчо-нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці;
- на основі аналізу наявних економічних та природних ресурсів, застосовуючи моделі альтернативних витрат, за допомогою зіставлення та порівняння визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години 3 кредити **ECTS**.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи макроекономіки. Макроекономічна рівновага і економічне зростання.

ТЕМА 1. Теоретичні основи макроекономіки

1. *Предмет макроекономіки. Становлення та розвиток макроекономіки.* Місце макроекономіки в системі економічних наук. Суперечність між суспільними потребами та економічними ресурсами — головна проблема суспільства. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки.

2. *Об'єкт і предмет макроекономіки.* Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти макроекономіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

3. *Методологія макроекономічного аналізу. Функції макроекономічного аналізу.* Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.

ТЕМА 2. Національна економіка та оцінка її результатів

1. *Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу.* Поняття національної економіки та її структура. Економічні проблеми національної економіки. Економічний кругообіг та економічна рівновага.

2. *Національний продукт та проблеми його виміру.* Система національного рахівництва. Поняття національного продукту та способи його виміру. Проблеми визначення результативних макроекономічних показників. Система балансу народного господарства. Система національних рахунків та принципи розрахунку.

3. *Валовий внутрішній продукт. Національний дохід. Національне багатство.* Поняття про валовий внутрішній продукт та проміжний продукт. Виробничий метод розрахунку ВВП. Метод кінцевого використання. Розподільчий метод розрахунку ВВП. Реальний і номінальний ВВП. Національний дохід та національне багатство. Структура національного багатства.

4. *Ефективність національної економіки та її показники.* Економічна та соціальна ефективність національної економіки. Система показників економічної ефективності національної економіки. Система показників соціальної ефективності національної економіки. Якість життя та основні показники рівня життя населення.

5. *Тіньова економіка.* Поняття тіньової економіки. Види тіньової економіки. Причини переходу економіки у «тінь». Методи оцінювання масштабів тіньової економіки. Наслідки поширення тіньової економіки.

ТЕМА 3. Економічне зростання та цикли ділової активності

1. *Економічний розвиток у часовому вимірі, його форми та показники.* Економічний розвиток як тенденція. Основні критерії визначення стану розвитку економіки. Форми економічної динаміки. Основні показники економічної динаміки.

2. *Економічне зростання: фактори та типи.* Основні фактори (джерела) економічного зростання. Екстенсивне економічне зростання. Інтенсивне економічне зростання. Позитивні та негативні наслідки економічного зростання

3. *Циклічні коливання економіки, їхня природа та види.* Економічний цикл та його фази. Основні індикаторами перебігу економічного циклу. Теорії економічного циклу. Види економічних циклів.

ТЕМА 4. Ринок робочої сили. Безробіття та інфляція

1. *Ринок праці та його рівновага.* Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці.

2. *Безробіття як макроекономічне явище. Теорії безробіття.* Структура населення країни за ознаками зайнятості і безробіття. Основні форми зайнятості. Класична теорія безробіття. Марксистська теорія безробіття. Кейнсіанська теорія безробіття.

3. *Види безробіття, його показники та наслідки.* Основних видів безробіття. Абсолютні та відносні показники безробіття. Природне безробіття та повна зайнятість. Масштаби безробіття та його наслідки. Закон Оукена.

4. *Інфляція, її види, причини та наслідки.* Інфляція та її наслідки. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, очікувана та неочікувана інфляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Стагфляція. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.

ТЕМА 5. Сукупний попит та сукупна пропозиція

1. *Сукупний попит і його структура.* Поняття національного ринку товарів і послуг. Крива сукупного попиту. Структура сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Ефекти, що впливають на дію сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву.

2. *Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції.* Сукупна пропозиція. Сутність сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція. Крива сукупної пропозиції в довгостроковому періоді. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові чинники сукупної пропозиції.

3. *Модель AD-AS як базова модель економічної рівноваги.* Довгострокова та короткострокова рівновага. Порушення подвійної рівноваги сукупним попитом та механізм її відновлення. Ефект храповика

ТЕМА 6. Споживання, заощадження та інвестиції

1. *Споживання і заощадження як функції доходу.* Функція споживання.

Споживання як функція наявного доходу. Графік споживання та заощадження.

2. *Кейнсіанська концепція споживання.* Психологічний закон Кейнса. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Ініційоване споживання. Функція споживання з урахуванням фактора часу.

3. *Модель „заощадження – інвестиції” як модель макроекономічної рівноваги.* Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень та їх трансформація в інвестиції.

4. *Державна інвестиційна політика і її вплив на розвиток національної економіки.* Інвестиційні функції: кейнсіанська, класична. Функція інвестицій у житлове будівництво. Функція інвестицій у запаси. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Економічні функції держави

ТЕМА 7. Державне регулювання макроекономічних процесів

1. *Роль держави в макроекономічному кругообігу.* Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг.

2. *Вплив держави на економічну рівновагу, її економічні функції.* Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом «видатки — випуск». Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення — ін'єкції» на базі сукупних і приватних інвестицій.

ТЕМА 8. Фінансова система, податки та державний борг

1. *Суть та функції фінансів. Фінансова система країни.* Поняття фінансів та фінансової системи. Основні функції фінансів. Суб'єкти та об'єкти фінансової системи.

2. *Податки як інструмент регулювання національної економіки.* Сутність податків та їх природа. Характеристика основних складових оподаткування. Податкова система держави. Основні види податків. Функції податків. Головні проблеми, що постають при формуванні ефективної податкової системи. Крива Лафера. Принципи ефективного оподаткування.

3. *Державний бюджет та його дефіцит. Державний борг.* Поняття про державний бюджет. Рівні державних бюджетів. Основні джерела доходів бюджету держави. Основні напрямки видатків державного бюджету. Форми виплат із державного бюджету. Варіанти формування державного бюджету. Причини виникнення дефіциту державного бюджету. Способи покриття бюджетного дефіциту. Державний борг та його види.

ТЕМА 9. Грошово-кредитна політика держави

1. *Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор.* Поняття пропозиції грошей в макроекономіці. Основні інструменти грошово-кредитної політики держави. Грошова маса та грошовий мультиплікатор. Характеристика грошових агрегатів. Співвідношення пропозиції грошей та грошової бази.

2. *Попит на гроші та його види.* Поняття попиту на гроші. Класична теорія визначає попит на гроші. Кейнсіанська теорія попиту на гроші. Основні фактори попиту на гроші. Сукупний попит на гроші. Крива сукупного попиту на гроші.

3. *Механізм грошового ринку.* Ринок грошей. Модель рівноваги грошового ринку. Зміна рівноваги на грошовому ринку внаслідок.

4. *Процентна ставка: сутність та види.* Відсоткова ставка. Номінальна і реальна відсоткова ставка. Види реальної відсоткової ставки.

ТЕМА 10. Кредитно-банківська система країни

1. *Види банків та небанківські кредитно-фінансові інституції.* Поняття банку та історичні аспекти їх виникнення. Сутність кредитно-банківської системи та її рівні. Комерційний банк та його види. Небанківські кредитно-фінансові інституції. Пенсійні та інвестиційні фонди.

2. *Банківська система. Функції та операції банків.* Типи банківської систем. Функції Центрального банку країни. Основні функції комерційних банків. Операції комерційного банку. Види банківських рахунків

3. *Банківський механізм емісії кредитних грошей.* Норма банківських резервів. Види банківських резервів. Депозитний (кредитний) мультиплікатор.

4. *Політика дешевих і дорогих грошей.* Головні завдання Центрального банку як регулятора. Інструменти монетарного регулювання економіки. Моделі грошово-кредитної політики Центрального банку. Політика «дешевих грошей». Політика «дорогих грошей».

ТЕМА 11. Зовнішньоекономічна діяльність країни

1. *Макроекономічне значення, основні статті та структура платіжного балансу країни.* Поняття платіжного балансу країни. Статті платіжного балансу

2. *Валютні курси: сутність, різновиди, чинники та вплив на макроекономічну рівновагу.* Поняття валюти та функції валютних курсів. Котирування валютних курсів та їх види. Фіксовані, вільно плаваючі та змішані валютні курси. Реальний валютний курс.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Макроекономіка: навч. посібник / за ред. В.П. Решетило. – Харків: ХНАМГ, 2013. – 295 с.

2. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. / А.В. Сірко - К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.

3. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/

4. Малий І.Й. Інституційні трансформації соціально-економічної системи України: монографія / А.А. Гриценко, І.Й. Малий та ін. – К.: ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2015.

5. Малий І.Й. Макрорегулювання фінансового сектору : монографія / І.Й. Малий, Т.О. Корольок. – К. : КНЕУ, 2015. – 304 с.

Допоміжна

1. Макроекономіка: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. - 851 с.

2. Панчишин С. Макроекономіка: підручник / С. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
3. Савченко А.Г. Макроекономіка: підручник / А.Г. Савченко. – 2 вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
4. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка. Навч. посібник / За ред. З.Г. Ватаманюка та О.З. Ватаманюка. – Львів: «Інтелект-Захід», 2008. – 540 с.
5. Талавиря М.П. Макроекономіка: [Навчальний посібник] / Гойчук О.І., Талавиря М.П., Ожелевська Т.С. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – 560с.
6. Історія економіки та економічної думки: Навч. посібник / За ред. С.В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. - 743 с.
7. Калініченко О. В. Макроекономіка. Практикум: Навч. посіб / О.В. Калініченко, О.Д. Плотник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 656 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України
2. <http://www.niss.gov.ua> – сайт Національного Інституту стратегічних досліджень
3. <http://www.europa.eu.int> – сайт ЄС
4. <http://www.cnn.com> – новини CNN
5. <http://www.search.global.epnet.com> – електронний формат наукових журналів
6. <http://www.inf.kiev.ua> – ділова Україна
7. <http://www.infoart.ru8000/misc/news/obzori/htm> – огляд преси
8. <http://www.isi.gov.ua> – матеріали ЄС і РЄ

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни «Макроекономіка» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань (екзамену) за **100**-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях і оцінюється сумою набраних балів (максимум – **50** балів).

Завдання, що виносяться на екзамен, оцінюються від 0 до **50** балів (включно).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Основні методи контролю знань студентів з дисципліни «Мікроекономіка»:

- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на семінарах, враховуючи, що рівень підготовки студента відображає систематичність його самостійної роботи над курсом;
- тестова перевірка за темами дисципліни;
- доповіді;
- підсумкове тестування;
- екзамен.

6. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

7. Предмет макроекономіки. Становлення та розвиток макроекономіки.
8. Об'єкт і предмет макроекономіки.

9. Методологія макроекономічного аналізу. Функції макроекономічного аналізу.
10. Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу.
11. Національний продукт та проблеми його виміру. Система національного рахівництва.
12. Валовий внутрішній продукт. Національний дохід. Національне багатство.
13. Ефективність національної економіки та її показники.
14. Тіньова економіка.
15. Економічний розвиток у часовому вимірі, його форми та показники.
16. Економічне зростання: фактори та типи.
17. Циклічні коливання економіки, їхня природа та види.
18. Ринок праці та його рівновага.
19. Безробіття як макроекономічне явище. Теорії безробіття.
20. Види безробіття, його показники та наслідки.
21. Інфляція, її види, причини та наслідки.
22. Сукупний попит і його структура.
23. Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції.
24. Модель AD-AS як базова модель економічної рівноваги.
25. Споживання і заощадження як функції доходу.
26. Кейнсіанська концепція споживання.
27. Модель „заощадження – інвестиції” як модель макроекономічної рівноваги.
28. Державна інвестиційна політика і її вплив на розвиток національної економіки.
29. Роль держави в макроекономічному кругообороті.
30. Вплив держави на економічну рівновагу, її економічні функції.
31. Суть та функції фінансів. Фінансова система країни.
32. Податки як інструмент регулювання національної економіки.
33. Державний бюджет та його дефіцит. Державний борг.
34. Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор.
35. Попит на гроші та його види.
36. Механізм грошового ринку.
37. Процентна ставка: сутність та види.
38. Види банків та небанківські кредитно-фінансові інституції.
39. Банківська система. Функції та операції банків.
40. Банківський механізм емісії кредитних грошей.
41. Політика дешевих і дорогих грошей.
42. Макроекономічне значення, основні статті та структура платіжного балансу країни.
43. Валютні курси: сутність, різновиди, чинники та вплив на макроекономічну рівновагу.